

ดุสิตา เหลือจันทร์ : การศึกษาการจัดการเรียนการสอนวาดภาพระบายสี ในระดับชั้นประถมศึกษา ที่ใช้แนวการศึกษาวอลดอร์ฟ (A STUDY OF INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF DRAWING AND PAINTING IN ELEMENTARY SCHOOL LEVEL BASED ON WALDORF APPROACH). อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. อ่ำไพ ตรีณสาร , 216 หน้า. ISBN 974 -17-5732 -8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวาดภาพระบายสี ในระดับชั้นประถมศึกษา ที่ใช้แนวการศึกษาวอลดอร์ฟ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารงานวิชาการ จำนวน 2 คน ผู้สอนในระดับประถมศึกษา จำนวน 9 คน จากโรงเรียนที่จัดการศึกษาแนววอลดอร์ฟ และผู้เชี่ยวชาญในการเรียนการสอนตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟที่เป็นผู้เผยแพร่ความรู้ให้กับโรงเรียนแนววอลดอร์ฟในประเทศไทย จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าความถี่ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนการสอนวาดภาพระบายสี ในระดับชั้นประถมศึกษาที่ใช้แนวการศึกษาวอลดอร์ฟ ผู้บริหาร ครู และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ในการจัดการเรียนการสอนวาดภาพระบายสี ที่เป็นไปตามแนวปรัชญาการศึกษาวอลดอร์ฟ แบ่งได้เป็น 8 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้สอน มีการสร้างความเข้าใจร่วมกันในแนวการศึกษาวอลดอร์ฟทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ศึกษาด้วยตนเองจากหนังสือ ตำรา หน้าที่และบทบาทสำคัญของผู้สอนคือประจำชั้นประถมเดือนขึ้นเรียนตามผู้เรียนถึงประถม6 2) ด้านผู้เรียน มุ่งเน้นพัฒนาการผู้เรียนด้านจิตใจ ความละเอียดก่อน และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนโดยให้มีประสบการณ์ปฏิบัติงานศิลปะด้วยตนเองทุกชั้นตอน 3) ด้านหลักสูตรเนื้อหา มีการดำเนินการจัดทำโดยศึกษาหลักการพื้นฐานจากหลักสูตรวอลดอร์ฟ หลักสูตรโรงเรียนวอลดอร์ฟต่างประเทศ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกัน จัดทำหลักสูตรบูรณาการแบบสหวิทยาการ เนื้อหาทุกรายวิชาเชื่อมประสานกัน โดยจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสีเป็น3 ลักษณะคือ การระบายสีน้ำ การวาดรูปทรง และการวาดภาพประกอบบทเรียน เนื้อหาการเรียนที่ใช้เป็นนิทาน และเรื่องราวที่ให้อินจินนาการไม่เน้นหลักการทางศิลปะ และนำเนื้อหาบางส่วนในรายวิชาอื่นๆมาใช้ในการวาดภาพ 4) ด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน เป็นการบูรณาการศิลปะในการเรียนในส่วนของการวาดภาพประกอบบทเรียน เป็นการรับรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับสีในส่วนของการระบายสีน้ำ และเป็นพื้นฐานการเขียน การเคลื่อนไหวร่างกายในส่วนของการวาดรูปทรง 5) ด้านวิธีการสอน ใช้วิธีการสอนแบบสาธิตอธิบาย แนะนำ การสอนกึ่งเล่นโดยการเคลื่อนไหวร่างกาย หลักการสอนวาดภาพเป็นแบบไม่มีเส้นร่างแต่ลงสีเป็นรูปภาพชิ้นทีละน้อย 6) ด้านสื่อการสอน ใช้วัสดุจากธรรมชาติ และสื่อทางนามธรรมเรื่องราว นิทาน หัวข้อ เพื่อช่วยในการถ่ายทอดภาพ มีการกำหนดประเภทวัสดุอุปกรณ์การระบายสีเพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน 7) ด้านการวัดและประเมินผล ใช้การสังเกตจากพฤติกรรม และการวิเคราะห์ผลงาน ประเมินในรูปแบบบรรยายพัฒนาการที่เกิดครอบคลุมในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม ที่พัฒนาขึ้นตามมนุษย์ปรัชญาวอลดอร์ฟ 8) ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน จัดตามหลักการศึกษาวอลดอร์ฟ แสดงออกในเรื่องการให้สีและแสงในห้องเรียน การจัดที่นั่งเรียน การตกแต่งวัสดุธรรมชาติ การจัดแสดงผลงานศิลปะในห้องเรียน

ผลการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่า การวาดภาพระบายสีปรากฏอยู่ในการเรียนประจำวัน และการเรียนควบคู่ไปกับทุกวิชา เนื้อหาที่ใช้เป็นนิทานที่แตกต่างตามวัย และสื่อได้ถึงเรื่องของสี และเส้น เป็นการเรียนอย่างมีชีวิตชีวา มีการจัดสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์การทำงาน และสภาพแวดล้อมโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับพัฒนาการผู้เรียนเป็นสำคัญ

DUSIDA LHUECHAN : A STUDY OF INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF DRAWING AND PAINTING IN ELEMENTARY SCHOOL LEVEL BASED ON WALDORF APPROACH. THESIS ADVISER : AMPAI TIRANASAR, PH. D., 216 pp. ISBN 974-17-5732-8

The purpose of this research was to study instructional management of drawing and painting in elementary school level based on Waldorf approach. The population in this research composed of two administrators and nine teachers in Waldorf approached in elementary schools and five Waldorf approach specialists. The instrument in the research were constructed by the researcher which included interview and observation. The data were analyzed by means of percentage, frequency and text analysis.

It was found that all the groups of the participants expressed their opinions in the same direction in all aspects as follows. 1) The teacher: shared the common understandings about Waldorf approach both in theory and in practice; studied from textbooks; had responsibility as classroom teacher and followed the same group of children from grade one to six. 2) The learners: focused on children development and sensitivity in mind, and allowed children to participate in making decisions in all instruction stages with the emphasis on children direct experience. 3) Curriculum and content: planned education in accordance with fundamental concepts in Waldorf approach, curricular in Waldorf approach schools abroad, and National basic education curriculum; planned the integrated curriculum: in terms of drawing and painting activities included 3 types: water color painting, form drawing and drawing for supplement school lessons, content in lessons included fairy tales and stories to stimulate imagination; art principles were not taught directly. 4) Objective: integrated art in school lesson by and drawing for supplement school lessons; provided direct experience about color by water color painting, and learned body movement by form drawing. 5) Teaching method: used demonstration, explanation, and guiding; mixed teaching with play by means of body movement; taught drawing and painting by adding up colors and details with out sketching. 6) Teaching media: used natural objects; used fairy tales and topics as media for abstract concepts to encourage expression; selected drawing and painting materials and tools in accordance with children readiness. 7) Evaluation: used behavior observation and art work analysis; covered development in all domains in Waldorf approach, and 8) Learning environment: organized in accordance with Waldorf approach by using colors and lighting; set seating arrangement suitable for each child's characteristics; decorated the room with natural objects; and set artwork exhibition in the classroom.

From classroom observation, it was found that drawing and painting was included in daily lessons and incorporated with all lessons; lesson contents were carried out by fairy tales suitable to each age level in which the details could reflect colors and lines; learning was lively; and teaching media and materials and environment were carefully planned by considering the learner development.